

MOST DO PRÍSTAVU

Sága o zničujúcej cene slávy, spálených mostoch
a nekonečnom Božom milosrdenstve

FRANCINE
RIVERSOVÁ

M O S T DO PRÍSTAVU

Sága o zničujúcej cene slávy, spálených mostoch
a nekonečnom Božom milosrdenstve

FRANCINE
RIVERSOVÁ

KUMRAN.SK

UKÁŽME SVOJU NÁDEJ

Americký originál

(Bridge to Haven):

©2014 by Francine Rivers

All rights reserved. Published
by arrangement with Browne &
Miller Literary Associates, LLC.

Slovenské vydanie:

©2015 KUMRAN, s. r. o.

www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie
byť reprodukováaná, uložená
do informačných systémov ani
inak rozširovaná (elektronicky
alebo mechanicky) bez
predchádzajúceho písomného
súhlasu vydavateľa.

Preklad:

Jana Bálíková

Jazyková korektúra:

Eva Petrovičová

Zodpovedný redaktor:

Eva Štrbová

Obálka a grafická úprava:

Štefan Talarovič

Foto na obálke:

Stephen Vosloo, Steve Knox

Tlač:

Tlačiareň HEIDY, s. r. o.

Prvé vydanie

ISBN 978-80-89487-66-0

Venujem svojim synom a vnukom

Trevorovi, Travisovi, Richovi, Brendanovi,
Williamovi a Loganovi

POĎAKOVANIE

V PRIEBEHU ROKOV moju autorskú tvorbu podporuje a ovplyvňuje veľa ľudí. V prvom rade je to môj manžel Rick. Najprv ma povzbudzoval, aby som začala písať, a potom ma posmeľoval, aby som ten rukopis vybrala z police v skrini a ponúkla ho vydavateľstvu. Trval na tom, aby som odišla zo zamestnania, zostala ako matka doma a pokračovala v spisovateľskej práci. Naše deti, teraz už dospelé s vlastnými deťmi, ma takisto povzbudzujú. Naša dcéra Shannon mi pomáha uverejňovať blogy, posíla mi pripomienky, čo všetko treba urobiť, a sleduje maily na mojej webovej stránke.

Moja agentka Danielle Eganová-Millerová a jej spolupracovníčka Joanna MacKenzieová sa starajú o obchodnú stránku mojej kariéry, takže sa môžem v pokoji sústrediť na svoju prácu. Plne im dôverujem a ďakujem im za čas, ktorý venujú hľadaniu nových možností publikovania v zahraničí i doma, v klasickej i elektronickej podobe. Každý môj úspech je tu hlavne vďaka ich usilovnej práci.

Mám to šťastie, že už viac ako dvadsať rokov spolupracujem s tým istým vydavateľstvom – Tyndale House. Knihy sa k čitateľom vždy dostávajú vďaka tímovej práci vedenia vydavateľstva, redaktorov, tvorcov obálok, marketingových expertov a facebookových fachmanov, ako aj všetkých tých, čo distribuujú a predávajú hotové knihy. Som vďačná všetkým, čo sa zúčastňujú na premene mojej práce

zo súborov na USB kľúčoch (alebo zaslaných v prílohách e-mailov) na tlačene či elektronické stránky. Vyjadrujem mimoriadnu vďaku Markovi Taylorovi a Ronovi Beersovi, ktorí sú mi veľkou oporou od mojich začiatkov v oblasti kresťanskej literatúry. Odjakživa ma povzbudzujú. Ďalšou mojou inšpiratívnou priateľkou je Karen Watsonová, ktorá vie vždy klásť správne otázky, aby ma prinútila uvažovať hlbšie a niekedy aj podnietila uberať sa novým smerom. Moja redaktorka Kathy Olsonová je pre mňa darom z nebies. Vie, čo treba skrátiť a kde je žiaduce niečo pridať. Vidí celok i drobné detaily. Na spoluprácu s ňou sa vždy teším. Moja veľká vďaka patrí Erin Smithovej za overovanie historických faktov a za pomoc s mojou autorskou stránkou na Facebooku.

Mnohí priatelia ma v mojej práci podporujú modlitbami, najmä v ťažkých obdobiach, keď uvažujem, prečo som si vôbec myslela, že viem napísať niečo, čo by iným pripadalo zmysluplné. Colleen Phillipsová je mojou spriaznenou dušou v Čile. Moji spríbuznení známi z utorkových večerov biblických štúdií sú veľkými modlitebnými bojovníkmi. Keď potrebujem pomoc, zavolám svojim skvelým kamarátom z Coeur d'Alene, ktorí mi pomáhajú nachádzať nové riešenia, celým srdcom milujú Pána, spievajú ako anjeli, píšú ako proroci a vedia žartovať ako prvotriedni komici. Každý rok sa neviem dočkať nášho spoločného modlitbového, plánovacieho a oddychového pobytu. Všetci tí, ktorých som menovala, i mnohí nemenovaní nesmierne obohatili môj život. Nech Boh naďalej žehná každého a všetkých!

I. KAPITOLA

*Od matkinho lona
mám v tebe oporu,
od života matky
si mojím ochrancom.*

Ž 71, 6

1936

PASTOR EZEKIEL FREEMAN ZHLBOKA vdýchol chladný októbrový vzduch a vykročil. Bola tma, čas na prelome noci a dňa. Len čo prišiel na svoje nové pôsobisko do mesta, dôkladne preskúmal mapu. Teraz mu už každá budova niekoho pripomínala a ďakoval Pánovi za to, ako jej obyvatelia zvládli skúšky osudu, modlil sa, aby uspeli v tom, čomu musia práve čeliť, a pýtal sa Boha, ako by im mohol byť nápomocný.

Zamieril ku Gymnáziumu Thomasa Jeffersona. Prechádzal okolo Eddieho jedálne, ktorú si študenti mimoriadne obľúbili. Vnútri sa svietilo. Eddie prešiel ku vchodovým dverám. „Dobré ráno, Zeke. Dáte si kávu?“

Zeke si sadol k pultu, na druhej strane ktorého pripravoval Eddie hamburgery. Zhovárali sa o stredoškolskom futbale a o tom, kto by mohol získať štipendium. Zeke poďakoval Eddiemu za kávu a za čas, ktorý mu venoval, a znova zamieril do tmy pred úsvitom.

Prešiel na druhú stranu Main Street a zamieril k železničnej trati a odtiaľ k miestu, kde sa zdržiavali bezdomovci. Sedeli pri ohni. Pristúpil k nim a spýtal sa, či si smie prisadnúť. Niektorí z nich boli v meste už dlhšie a Zekea poznali. No boli tam aj takí, čo prišli len nedávno. Vyzerali unavene z dlhého putovania po krajine, z ťažkej príležitostnej práce a zo života z ruky do úst. Istý mladý muž mu

povedal, že sa mu páči atmosféra mesta a dúfa, že tam bude môcť zostať. Zeke mu povedal, že na skládke dreva v severnej časti mesta hľadajú nakladača. Dal mu aj vizitku s adresou a telefónnym číslom fary. „Kedykoľvek sa zastavte. Rád sa dozviem, čo máte nové.“

Svrčky vo vysokej tráve i sova na borovici, ktorá bola dominantou tohto miesta, zmlkli, keď auto zastalo pri nábrežnom parku kúsok od záchodov. Zo sedadla vodiča vystúpila mladá žena. Bol spln, takže dobre videla na cestu. Stonajúc od bolesti sa predklonila a priložila si ruku na vyduté brucho. Kontrakcie už nasledovali rýchlo po sebe, s ani nie minútovým odstupom. Potrebovala prístrešie, skryté miesto, kde by mohla porodiť. Tackavo zamierila k dámskym toaletám, no dvere boli zamknuté. Tlmene zavzlykala, obrátila sa a hľadala ďalej. Prečo zašla tak ďaleko? Prečo nezamierila do motela? No teraz už bolo neskoro.

Zeke kráčal na námestie. Modlil sa za všetkých majiteľov obchodov, za mestskú radu, ktorá mala popoludní zasadať na radnici, a za všetkých návštevníkov mesta ubytovaných v Park Hoteli. Bola ešte tma, keď kráčal po Second Street a všimol si dodávku Lelanda Holanďana, ktorá smerovala k trhovisku. Všetci ho volali Holanďan. Aj Lelandova manželka, ktorá bola hospitalizovaná v poslednom štádiu rakoviny. Zeke niekoľkokrát sedel pri jej lôžku. Sharon väčšmi ako blížiaci sa smrť znepokojovala skutočnosť, že manžel je len vlašný veriaci. „Viem, kam pôjdem. Väčšmi ma trápi to, kde skončí Holanďan.“ Jej muž pracoval šesť dní v týždni a nepovažoval za nevyhnutné tráviť čas siedmeho dňa v kostole. Pravdupovediac, bol na Boha naštvaný.

Brzdy zaškrípali a dodávka zastala. Holanďan zroloval okienko auta. „Je dosť zima na to, aby ste sa ponevierali po uliciach, pastor. Máte niekde zašitú priateľku?“

Zeke ignoroval sarkazmus a strčil si uzímené ruky do vreciek. „Toto je najvhodnejší čas na modlitby.“

„Nuž nech mi pekelné ohne a aleluja zabránia, aby som vás odrádzal od vašej práce.“ Drsne sa zasmial.

Zeke pristúpil bližšie. „Včera som navštívil Sharon.“

Holanďan prudko vydýchol. „Nuž potom viete, že na tom nie je dobre.“

„Nie je.“ Ak sa nestane zázrak, už jej nezostáva veľa času. Bola by pokojnejšia, keby si nemusela robiť starosti o manžela, no ak by mu to Zeke povedal v tej chvíli, Holanďan by sa stal ešte vzdorovitejším.

„No tak, pastor. Pozvite ma do kostola.“

„Už viete, že tam ste kedykoľvek vítaný.“

Holanďanova tvár zosmutnela. „Bola tu so mnou roky. Práve v tejto chvíli mám chuť naplúť Bohu do tváre. Je to dobrá žena, najlepšia, akú som kedy stretol. Ak si niekto zaslúži zázrak, je to Sharon. No povedzte mi, ako jej pomáha Boh?“

„Sharonino telo zomrie, Holanďan, no ona nie.“ Uvidel záblesk bolesti a vedel, že ten muž ho už nevydrží dlhšie počúvať. „Môžem vám pomôcť vyložiť z auta náklad?“

„Ďakujem, no myslím, že to zvládnem aj sám.“ Holanďan zaradil rýchlosť, zaklial a pokračoval v ceste.

Dieťa vyšlo von s vlažným prúdom plodovej vody, ktorá sa jej rinula z tela, a mladá žena si vydýchla od úľavy. Železné zovretie povolilo. Lapala po dychu a pomedzi ocelové podpery mosta vzhľadla k hviezdanej oblohe.

Bábätko na tmavej zemi bolo bledé a v mesačnom svetle pôsobilo dokonalým dojmom. V prítomí nebolo vidieť, či je to chlapec alebo dievča, no mladej žene to bolo jedno.

Namáhavo si z rozhorúčeného tela zvliekla tenký svetrík a prikryla ním dieťa.

Fúkal studený vietor. Zeke si vyhrnul golier kabáta. Šiel po Mason Street, prešiel krížom cez First Street a po McMurray Street sa vrátil na Second Street k Nemocnici u dobrého Samaritána. Zišiel mu na um most, ten však bol opačným smerom. Počas letných mesiacov po ňom často chodil do Riverfront Parku, najmä keď bolo malé prilahlé táborisko plné návštevníkov, ktorí si tam postavili stany. Vedel však, že v tomto ročnom období, keď teploty klesli a lístie opadalo, tam nikto stanovať nebude.

Tma sa vytrácala, no do východu slnka ešte istý čas chýbal. Mal by sa zvrtnúť a ísť domov, v mysli sa mu však znova vynoril most. Zeke zmenil smer, zamieril k mostu a k Riverfront Parku.

Dýchol si do dlaní. Mal si vziať rukavice. Zastal na rohu a uvažoval, či ísť na most, alebo sa vrátiť domov. Vždy pred tým, než si sadol s Marianne a Joshuom k raňajkám, osprchoval sa a oholil. Uvedomoval si, že ak sa teraz vyberie k mostu, príde domov neskoro.

No premkol ho pocit naliehavosti. Nieкто potrebuje pomoc. K mostu mu to potrvá len desať minút, ak zrýchli krok, aj menej. Ak tam nepôjde, príde o vnútorný pokoj.

Mladou ženou lomcovala triaška. Zavrela okienko auta s vedomím, že sa už nikdy nezbaví pocitu viny a ľútosti. Ruka na kľúčiku, ktorý nechala v zapalovaní, sa jej zachvela. Jednoducho chcela odtiaľ vypadnúť. Strčiť hlavu do piesku a zabudnúť na všetko, čo sa stalo, na všetko, čo urobila zle. Zvrtla volant a prisilno dupla na plyn. Auto dostalo šmyk a ju zaplavil adrenalín. Rýchlym manévrom, pri ktorom spod kolies vystreľovali okruhliaky, dostala auto späť. Spomalila a zabočila doprava na hlavnú cestu. Cez slzy pozerala pred seba. Zamieri na sever a nájde lacný motel. Tam si premyslí, ako sa zabiť.

Na piesčitom pobreží pod mostom fúkal vietor. Opustené bábätko, ktoré už nechránilo teplo matkinho lona, pocítilo chlad tohto sveta. Potichu zaplakalo, potom začalo žalostne nariekať. Zvuk sa niesol cez vodu, no v oknách domov nad riekou nik nezažal svetlo.

Nad stromami sa vypínali ocelové piliere mosta. Zeke prešiel po starej ceste, ktorá viedla popri rieke, a vyšiel na most. Uprostred zastal a naklonil sa cez zábradlie. Pod ním sa vlnila rieka. Pred pár dňami pršalo, takže pobrežie bolo hladké a prázdne.

Prečo som tu, Pane?

Zeke sa vzpriamil, no ešte vždy bol znepokojený. Chvíľu váhal, potom sa zvrchol. Je načase ísť domov.

Do hukotu rieky sa vmiešal tichý kvílivý zvuk. Čo je to?

Chytil sa zábradlia, predklonil sa a pozrel do tieňa pod pilierom. Zvuk sa ozval znova. Rýchlo prešiel cez most a skratkou cez trávnatý kopček k parkovisku. Je to mača? Ľudia často nechávajú pri ceste nechcené mačiatka.

Začul ten zvuk znova a už ho spoznal. Keď bol Joshua malý, plakal rovnako. *Bábätko? Na tomto mieste? S búšiacim srdcom hľadal v tieni.*

Zbadal stopy topánok. Sledoval ich k brehu a potom cez piesok a štrk pod mostom. Pod nohami mu škripali okruhliaky.

Znova začul plač, tentoraz slabší, no znel tak zblízka, že sa pred každým krokom opatrne rozhliadal. So zdeseným výrazom sa zohol a zdvihol to, čo vyzeralo ako odhodený sveter. „Ó, Pane...“ Bábätko bolo také tiché, drobné a bledé, až sa zľakol, že prišiel neskoro. Dievčatko. Vsunul podeň ruky. Bolo veľmi ľahučké. Keď ho zdvihol do náručia, naplo rúčky ako vtáča, ktoré chce vzlietnuť, a žalostne sa rozplakalo.

Zeke si rozopol sako i košeľu, aby mohol bábätko pridržať pri tele. Dýchal mu na tvár, aby ho zohrial. „Len plač, moja, plač tak hlasno, ako sa len dá. Odteraz sa musíš zubami-nechtami držať života. Počuješ ma?“

Zeke poznal každú skratku k Nemocnici u dobrého Samaritána a bol tam ešte pred východom slnka.

Zeke sa vrátil do nemocnice napoludnie, aby navštívil Sharon. Zachmúrený a ustarostený Holanďan bol pri nej. Oboma dlaňami držal krehkú ruku svojej ženy a mlčal. Zeke sa prihovril obom. Keď si Sharon uvoľnila dľaň, vzal ju do svojej a pomodlil sa za ňu a za Holanďana. No nemohol odísť bez toho, aby zašiel na detské oddelenie. A ani by ho nemalo prevapíť to, že pod oknom uvidel Marianne objímajúcu päťročného Joshuu. Pocítil nehu a hrdosť. Ich syn bol samá ruka, samá noha, mal hrčovité kolená a veľké chodidlá.

Joshua sa dlaňou dotkol skla. „Je taká drobná, ocko. Aj ja som bol taký maličký?“ Dievčatko pokojne spalo na malom nemocničnom lôžku. „Nie, synak, vážil si štyri kilá.“ Pohľad na Marianninu tvár ho znepokojil. Chytil ju za ruku. „Mali by sme ísť domov, zlato.“

„Vďaka Bohu, že si ju našiel, Zeke. Inak by sa to s ňou asi neskončilo dobre.“ Marianne pozrela naňho. „Mali by sme si ju adoptovať.“

„Vieš, že nemôžeme. Nájdu niekoho, kto sa jej ujme.“ Pokúšal sa ju odvieť preč.

No Marianne sa mu vzoprela. „Kto by bol lepší ako my?“

Joshua sa k nej pridral. „Ty si ju našiel, ocko. Takže patrí nálezcovi.“

„Nie je to drobná minca, ktorú človek nájde na chodníku, synak. Potrebuje rodinu.“

„Veď my sme rodina.“

„Vieš, čo tým myslím.“ Dľaňami sa nežne dotkol Marianninej tváre. „Už si zabudla, aké ťažké je starať sa o bábätko?“

„Som na to pripravená, Zeke. Viem to. Prečo by nemohla byť naša?“ Odstúpila od neho. „Prosím, nepozeraj na mňa takto. Som silnejšia, ako si myslíš. Len pozri na ňu. Nejde ti roztrhnúť srdce?“

Pozrel na bábätko a pocítil príval nehy. Musel však uvažovať reálne. „Mali by sme ísť.“

Marianne mu zovrela dľaň. „Čistá a nepoškvrnená nábožnosť pred Bohom Otcom sa prejavuje starostlivosťou o vdovy a siroty.“

„Nezneužívaj proti mne Písmo, keď sa ťa usilujem ochrániť.“

„Ochrániť pred čím, ocko?“

„Pred ničím.“ Marianne uprela na Zekea varovný pohľad. „Je to len predstava, ktorú nosí ocko v hlave už dávno. Prekoná to. Boh ti ju vložil do náručia, Zeke. Nevrav, že to tak nebolo.“ Marianne naňho uprela prosebný pohľad. „Máme chlapca. S dievčatkom by bolo všetko dokonalé. Nevravela som to?“

Pravdaže. Marianne vždy túžila mať viac detí, no lekár ju varoval, že jej srdce, v detstve poškodené reumatickou horúčkou, nie je dost silné na to, aby zvládla ďalšie tehotenstvo. Zeke cítil, ako ho opúšťa odhodlanie. „Marianne. Prosím ťa. Prestaň.“ Po Joshuovom narodení sa zotavovala celé mesiace. Starostlivosť o ďalšieho novorodenca by pre ňu bola priveľkou záťažou.

„Môžeme byť jej adoptívnymi rodičmi. Vezmime si ju domov čo najskôr. Ak je to priveľa, tak...“ Jej oči zvlhli. „Prosím ťa, Zeke.“

O desať dní neskôr podpísal doktor Rubenstein prepúšťací formulár pre malú Jane Doeovú a vložil ju Marianne do náručia. „Budete dobrými adoptívnymi rodičmi.“

Po prvých troch nociach bol už Zeke ustarostený. Marianne vstávala každé dve hodiny, aby nakrmila bábätko. Koľko potrvá, kým sa naruší jej zdravotný stav? No hoci pôsobila vyčerpane, nemohla byť šťastnejšia. Sedela v hojdacom kresle, v náručí držala dieťa a krmila ho teplým mliekom z fľašky. „Potrebuje skutočné meno, Zeke. Meno, v ktorom je prísľub a nádej.“

„Abra znamená matka národov.“ Povedal to bez rozmýšľania.

Marianne sa zasmiala. „Chcel si ju od začiatku, však? Netvár sa, že nie.“

Samozrejme. Aj tak však cítil obavy. „Marianne, nezabúdaj, že sme len adoptívni rodičia. Ak to bude na teba priveľa, obrátime sa na sociálny úrad. Budeme musieť Abru odovzdať.“

„Odovzdať komu? Sociálny úrad chce, aby sme sa o ňu dobre postarali. A nemyslím, že by si ju teraz chcel ktokoľvek v meste od nás prevziať. Ty o niekom vieš?“ Peter Matthews, učiteľ na miestnej základnej škole, a jeho manželka Priscilla prejavili spočiatku záujem, no keďže mali vlastné dieťa, zmierili sa s tým, že ak to Freemanovci zvládnu, Abra zostane u nich.

Marianne odložila prázdnu fľašku a zdvihla si dieťa na plece. „Musíme šetriť na ďalšiu spálňu. Abra nebude dlho bábätkom. Bude mať detskú postieľku a potom normálnu posteľ. Takže treba, aby mala vlastnú izbu.“

Dohovárať Marianne by bolo zbytočné. Napíňal ju materský inštinkt, no každý deň si vyžiadal svoju daň. Trochu jej pomáhalo, keď si cez deň zdriemla, no nestačilo to na to, aby si udržala zdravie. Bola strapatá, s popolavou pokožkou a kruhmi pod očami.

„Zajtra ráno si pospiš. Vezmem ju so sebou.“

„Potme?“

„Svieti tu veľa pouličných lúčok a ulice poznám ako vlastnú dľaň.“

„Bude jej zima.“

„Zababuším ju.“ Zložil deku do trojuholníka, vzal Abru z Marianninho náručia, upevnil si ju v deke okolo pása a krku a vzpriamril sa. „Vidíš? Je ako v bavlnke.“ A pri jeho srdci, v ktorom mala miesto od prvej chvíle, keď ju uvidel. Niekedy, keď bral Abru na svoje včasné prechádzky, pomrnkávala a on jej spieval chválospevy. „Vykročil som do záhrady medzi ruže zrosené...“ Chvíľu spala, no len čo sa Zeke zastavil v Eddieho jedálni alebo sa chvíľu zhováral s Holanďanom, začala sa mrviť.

„Dobre, že ste sa tej malej ujali. S tými hrdzavými vláskami je naozaj krásna.“ Eddie prešiel koncom ukazováka po Abrinej tváričke.

Dokonca aj Holanďan so zatrpknutým srdcom sa usmieval, keď sa vyklonil z okna dodávky, aby na ňu pozrel. „Vyzerá ako anjeliček.“ V myšlienkach sa vrátil do minulosti. „So Sharon sme veľmi chceli mať deti.“ Povedal to tak, akoby dával Bohu ďalší zlý bod. Sharon sa pominula a Zeke videl, ako veľmi ten chlap žiali. Keď Abrina rúčka zovrela Holanďanov prst, takmer sa rozplakal. „Prepánajána, kto mohol nechať bábätko pod mostom? Šťastie, že ste šli okolo.“

„Nie náhodou som tam v to ráno zamieril.“

„Ako to myslíte?“ Holanďanov motor hučal, mal zaradený neutrál.
„Čosi ma nabádalo, že tam musím ísť. Boh to niekedy robí.“

Holanďan bol v rozpakoch. „Nuž nebudem o tom špekulovať. Ale niet pochyb, že tá malá potrebovala, aby ju niekto našiel, inak by už bola mŕtva a pochovaná.“ Ako Sharon, hovoril jeho pohľad.

„Ak sa niekedy budete chcieť porozprávať, zastavte sa u mňa alebo mi zavolajte.“

„Jednoducho to so mnou vzdajte.“

„Sharon to s vami nevzdala. Tak prečo by som mal ja?“

Abra rástla, už nepotrebovala tak často jesť a Marianne si mohla viac pospať. Napriek tomu Zeke stále bral Abru na svoje včasné prechádzky. „Budem to robiť, až kým sa nenaucí spať po celú noc.“ Vstával ešte pred zazvonením budíka, obliekol sa, a keď nazrel do detskej izby, Abra bola vždy hore a čakala naňho.

1941

Aj potreba starať sa o pomerne nenáročné dieťa môže človeka unaviť a Zeke videl, že sa to na Marianne podpísalo.

Keď raz v júnové popoludnie prišiel domov a našiel Marianne spať na pohovke, zatiaľ čo Abra, ktorá mala vtedy štyri roky, ponárala bábiku do záchodovej misy a vzápätí ju z nej vyťahovala, vedel, že sa situácia musí zmeniť. „Si vyčerpaná.“

„Abra stíha robiť niektoré veci rýchlejšie, než ja poviem: ‚Strč prst skrz krk!‘“

„Nemôže to takto pokračovať, Marianne.“ Aj členovia cirkevného zboru si všimli, ako unavene Marianne vyzerá, a vyjadrili znepokojenie. Priscilla Matthewsová sa im prihovorila po bohoslužbe. Jej manžel namontoval ochranné zábradlie tak, aby ich štvorročná dcéra Penny nemohla utiecť z obývačky. „Celá izba je teraz ako jedna veľká hracia ohrádka, Marianne. Odpratala som odtiaľ všetky nebezpečné predmety. Mohla by si k nám Abru na niekoľko dní v týždni vodiť. Mala by si čas na nerušený odpočinok.“

Marianne namietala, no Zeke trval na tom, že je to najlepšie riešenie.

Zeke nakúpil drevo, klince, dechtovú lepenku a šindle a pustil sa do stavby spálne v zadnej časti domu. Deväťročný Joshua sedel na doskách, aby sa nehýbali, keď ich Zeke píľil. Jeden z členov cirkevného zboru urobil elektroinštaláciu. Ďalší vytvoril priestor so zásuvkami a pomohol Zekeovi zapasovať okná s výhľadom na zadný dvor.

Hoci Zeke nebol veľmi nadšený, že sa jeho syn presťahuje do úzkej improvizovanej spálne pri zadnej verande, Joshuovi sa jeho „pevnosť“ páčila. Jeho najlepši kamarát Dave Upton tam prišiel prespať, no miestnosť bola taká úzka, že im Zeke napokon postavil stan na zadnom trávniku. Len čo sa vrátil do domu, bezradne klesol do kresla. „Pevnosť je primalá.“

Marianne sa usmiala, Abra sa v kresle túlila k nej a pred sebou mali otvorenú knihu biblických príbehov. „Nepočula som, že by sa Joshua sťažoval. Zdalo sa, že sa chlapcom izba veľmi páči, Zeke.“

„Zatiaľ.“ Ak sa Joshua poddá na otca a svojich strýkov v Lowe, izba mu bude tesná skôr, ako dokončí strednú školu.

Zeke zapol rádio a prezeral poštu. V rozhlase hlásili samé zlé správy. Hitler bol čoraz ambicióznejší. Nenásytný führer naďalej posielal lietadlá cez Lamanšský prieplav, aby bombardovali anglické mestá, a jeho vojská sa presúvali na východ k ruským hraniciam. Mestský bankár Charles Lydickson sa vyjadril, že je len otázkou času, kedy sa do toho všetkého zapojí Amerika. Atlantický oceán ju nechránil, keďže v ňom bolo veľa nemeckých ponoriek pripravených potápať lode. Zeke ďakoval Bohu, že Joshua má len deväť rokov, a vzápätí ho premkol pocit viny, pretože si uvedomil, že synovia mnohých otcov možno čoskoro pôjdu bojovať.

Marianne dočítala príbeh o Dávidovi a Goliášovi a pevnejšie si privinula Abru. Dieťa už napoly spalo a Marianne pôsobila priveľmi unavene na to, aby vstala. Keď sa o to pokúsila, Zeke sa zdvihol z kresla. „Dnes ju uložíš ja.“ Vzal Abru z Marianninho náručia. Dieťa sa k nemu pritúlilo, hlávku malo na jeho pleci, prsteň v ústach.

Zavinul ju do prikrývok a sklonil sa nad ňu. Zopla dlane na modlitbu a on k nim priložil svoje. „Otče náš, ktorý si na nebesiach...“ Keď skončili, predklonil sa a pobožkal ju. „Pekné sny.“

No než stihol zdvihnúť hlavu, ovinula mu rúčky okolo krku. „Lúbim ťa, ocko.“ Povedal jej, že aj on ju ľúbi. Skôr ako odišiel z izby, pobožkal ju na obe líčka i čelo.

Mariannina tvár povädla. Zamračil sa. Pokrútila hlavou a chabo sa usmiala. „Som v poriadku, Zeke. Len som unavená. Nič, čo by nepominulo, keď sa dobre vyspím.“

Zeke vedel, že to nie je pravda, len čo vstala a neisto vykročila. Vzal ju do náručia a odniesol do ich spálne. Sadol si na posteľ, pričom ju stále držal v náručí. „Zavolám doktora.“

„Veď vieš, čo povie.“ Rozplakala sa.

„Musíme zmeniť svoje plány.“ Nemal srdce povedať to inak, ona však vedela, čo tým myslí.

„Abry sa nevzdám.“

„Marianne...“

„Potrebuje ma.“

„A ja potrebujem teba.“

„Ľúbiš ju rovnako ako ja, Zeke. Ako môžeš čo i len pomyslieť na to, že by sme sa jej vzdali?“

„Nemali sme ju vôbec vziať k sebe.“

Zeke chvíľu pohojďával manželku v náručí, potom jej pomohol vyzliecť župan a uložil ju do postele. Pobožkal ju, zhasil svetlo a zavrel dvere.

Takmer zakopol o Abru, ktorá so skríženými nohami sedela v hale, túlila k sebe plyšového medvedíka a cmúľala si palec. Cítil sa stiesnene. Koľko toho počula?

Zdvihol ju do náručia. „Mala si byť v postielke, moja.“ Znova ju pozakrýval a končekom prsta sa dotkol jej nosa. „Už sa neodokrývaj.“ Pobožkal ju. „Spinkaj.“

Klesol do svojho kresla v obývačke a zložil si hlavu do dlaní. *Nepochopil som ťa, Pane? Dopustil si, aby ma Marianne prehovorila, hoci si mal s Abrou iný plán? Ty vieš, ako ich obe ľúbim. Čo mám teraz urobiť, Pane? Bože, čo mám urobiť?*

Kým mama precvičovala na klavíri chválospevy, Abra sa v prednej kostolnej lavici chvela, hoci ocko zakúril v piecke, aby bolo v kostolíku počas bohoslužieb na druhý deň teplo. Slečna Mitzi povedala, že v nevyhriatom kostole to „páchne vlhkosťou a stuchlinou ako na cintoríne“. Abra odvetila, že nevie, ako to páchne na cintoríne, a slečna Mitzi skonštatovala: „Nuž nepozeraj tak na mňa, moja. Dostanú ma tam iba v truhle.“

Do strechy i okien šlahal dážď. Ocko si v malej miestnosti za stĺporadím prezeral poznámky na kázeň. Chýbali len tri týždne dovtedy, kým začnú chlapi v skautských uniformách predávať na námestí vianočné stromčeky. Mama dovolila Abre pomáhať pri výrobe perníkov pre dlhodobo chorých a na kozube rozložili betlehem. Ocko s Joshuom upevnili na vonkajšiu stranu domu svetlá. Abra po večeri s potešením vychádzala von a pozerala na rozžiarený dom.

Mama zavrela spevník, odložila ho nabok a vstala. „A teraz, zlato, si s hraním na rade ty.“ Abra vyskočila z lavice a vybehla po schodíkoch k stoličke pri klavíri. Mama ju jemne nadvihla a ustúpila, pričom sa jednou rukou pridržala klavíra a druhá jej spočívala na hrudi. Chvíľu sťažka dýchala, potom sa povzbudzujúco usmiala a dala na stojan noty pre začiatočníkov. „Najprv prehraj stupnice a potom zahraj ‚Tichú noc‘. Zvládneš to?“

Zvyčajne mama zostala stáť pri nej. Odišla, len keď sa necítila dobre.

Abra si hru na klavíri veľmi obľúbila. Bola to jej najmilšia činnosť. Hrala stupnice i akordy, hoci bolo niekedy ťažké dočiahnuť na všetky klávesy naraz. Precvičovala „Tichú noc“, „Búvaj, dieťa krásne“ i „Pospešte sem, pastuškovia“. Vždy, keď dohrala, mama jej povedala, že to bolo dobré, a Abru jej slová veľmi tešili.

Do sanktuária vošiel ocko. „Myslím, že je načase ísť domov.“ Ovinul ruku okolo mamy a pomohol jej vstať. Abra sklamane zavrela veko klavíra a nasledovala ich do auta. Mama sa ospravedlnila, že je taká unavená, a ocko povedal, že bude v poriadku, len čo si pár hodín odpočinie.

Mama namietala, keď ju otec vzal na ruky a niesol do domu. Chvíľu sedel pri nej v spálni. Potom vošiel do obývačky. „Hraj sa potichu, Abra, nech si Marianne chvíľu pospí.“ Len čo sa otec vrátil von k autu, Abra vošla do rodičovskej spálne a vliezla do postele.

„Dievčatko moje,“ privinula si ju mama.

„Si zasa chorá?“

„Pst. Nie som chorá. Len unavená, to je všetko.“ Zaspala a Abra zostala pri nej, až kým nezačula pri predných dverách hukot auta. Vykĺzla z postele, rozbehla sa do obývačky a pozrela cez predné okno. Ocko odopínal zo strechy starého sivého plymouthu vianočný stromček. Abra nadšene zvýskla, otvorila predné dvere a rozbehla sa dolu schodmi. Poskakovala od radosti a tliekala. „Je taký veľký.“

Joshua prešiel k zadným dverám, líca mal zrumenené od zimy, no oči mu žiarili. Predaj vianočných stromčekov sa úspešne rozbiehal. Ak

skauti nazbierajú dosť peňazí, všetci budú môcť ísť do tábora neďaleko Yosemitekého národného parku. Ak nie, Joshua sa už dohodol so susedmi z ulice, Weirovcami a McKennovcami, že si ho najmú na kosenie trávnikov. „Súhlasili s tým, že mi týždenne zaplatia päťdesiat centov. Krát dva sú to štyri doláre za mesiac.“ Pripadalo mu to ako veľa peňazí. „Budem mať nasporených dosť peňazí na to, aby som si zaplatil miesta na táborenie sám.“

Po večeri mama trvala na tom, že riad umyje sama, a povedala ockovi, aby otvoril škatuľu s vianočnými ozdobami a pustil sa s deťmi do výzdoby stromčeka. Ocko rozmotal svetlá a upevnil ich na stromček. Najprv ich vyskúšal, potom sa pustil do rozbaľovania ozdôb a po jednej ich podával Joshuovi a Abre. „Synak, postaraj sa o hornú časť stromčeka, spodok nech ozdobí Abra.“

V kuchyni niečo zarachotalo. Ocko vyskočil a rozbehol sa tam. Znepokojenej Abre spadla na zem sklená ozdoba.

„Marianne? Si v poriadku?“

Roztrasená Abra sa sklonila a chcela pozbierať kúsky rozbitej ozdoby. Joshua pristúpil k nej. „Pozbieram to ja. Mohla by si sa porezať.“ Rozplakala sa a on si ju privinul k sebe. „To je v poriadku. Neplač.“

Abra sa túlila k nemu a srdce jej prudko bilo, keď počula, ako sa mama s ockom o niečom nahlas dohadujú. Usilovali sa hovoriť potichu, no Abra ich aj tak počula. Zaznel zvuk metly a potom niekto z nich niečo vysypal do odpadového koša pod drezom. Dvere sa prudko otvorili, zjavila sa v nich mama, ktorej vzápätí pohasol úsmev na tvári. „Čo sa deje?“

„Rozbila ozdobu.“

Ocko vzal Abru na ruky. „Porezala si sa?“ Pokrútila hlavou. Ocko ju potľapkal po zadku. „Tak sa nemáme prečo znepokojovať.“ Rýchlo ju objal a znova ju postavil na zem. „Vy dvaja dozdobte stromček a ja zakúrim v piecke.“

Mama zapla rádio a našla hudobný program. Sadla si do kresla a vytiahla z košíka veci na pletenie. Abra vliezla do kresla za ňou. Mama ju pobožkala na vrch hlavy. „Nechceš ešte pridať na stromček ozdoby?“

„Chcem sedieť pri tebe.“

Ocko, ktorý chystal triesky na podkúrenie, sa cez plece obzrel. Tvár mal zachmúrenú.

Nedeľa bola chladná, no dážď ustal. Rodičia sa zhromaždili v spoločenskej hale aj so svojimi deťmi, ktoré išli do nedeľnej školy, zatiaľ čo oni zamierili do „veľkého kostola“. Abra zahliadla Penny Matthewsovú a rozbehla sa od mamy za kamarátkou. Dievčatá sa chytili za ruky a zamierili do triedy.

Po nedeľnej škole prišla po Penny pani Matthewsová. Mama pomáhala slečne Mitzi umývať a utierať tanieru od keksov. Ocko sa zhováral s ľuďmi, ktorí s ním chceli prehodiť pár slov. Keď všetci odišli, rodina sa pobrala do sanktuária. Mama narovnávala spevníky a zbierala bulletiny. Ocko odložil lesklé mosadzné svietniky a misky na oferu. Abra si sadla ku klavíru, pohojďovala nohami a hrala akordy.

Kostolné dvere sa prudko otvorili a dovnútra vbehol muž. Mama sa rýchlo vzpriamila a priložila si ruku na srdce. „Clyde Eisenhower, čo sa, prepánajána, deje? Na smrť ste ma vyľakali.“

Muž bol rozrušený a znepokojený. „Japonci bombardovali jednu z našich námorných základní na Havaji!“

Len čo prišli domov, ocko zapol rádio. Vyzliekol si sako a neodložil ho do skrine ako zvyčajne, iba ho prevesil cez kuchynskú stoličku. „... prezident Roosevelt práve oznámil, že Japonci zo vzduchu zaútočili na Pearl Harbor na Havaji. Útok bol vedený proti všetkým námorným a vojenským zložkám na hlavnom ostrove Oahu...“ Hlas v rádiu znel znepokojene.

Mama sa zviezla do kuchynského kresla. Ocko zavrel oči a sklonil hlavu. „Vedel som, že to príde.“

Mama si posadila Abru na kolená a mlčky sedela a počúvala hlas, ktorý stále hovoril a hovoril o bombardovaní, potápaní lodí a mužoch, čo zahynuli v plameňoch. Mama sa rozplakala a Abra spolu s ňou. Mama si ju privinula k sebe a pohojďovala v náručí. „To je v poriadku, zlato. To je v poriadku.“

Abra však vedela, že nie je.

Slečna Mitzi s noblesou otvorila dvere. „Nuž tu je moje obľúbené dievčatko!“ Prehodila si cez plecia štólu a roztvorila náručie. Abra ju s chichotom objala. „Ako dlho ťa tu dnes môžem mať?“

„Koľko budete chcieť,“ povedala mama, ktorá ich nasledovala do obývačky.

Abra veľmi rada trávila čas so slečnou Mitzi. V obývačke mala veľa zaujímavých vecí a neprekážalo jej, ak ich Abra brala do rúk a obzerala.